

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

1895

1895

1895

1895

1895

1895

უმაღლესი რესკრიპტი.

ყოველად სამღვდლო საქართველოს ექსარქოსო, მთავარ-ეპისკოპოსო ქართლისა და კახეთისაგ ვლადიმირ!

ღირსეული სამსახური თქვენი, რომელაც, იმიერკავკასიის განსაკუთრებით პირობებთა გამო ფრიად დიდ შრომას ითხოვს თქვენდამი რწმუნებულის სამწყსოის კეთილ-განწყობასა და გამტკიცებისათვის მასში ქრისტეს სარწმუნოების ქეშმარაგებათა და ტახტისადმი ერთგულებისა შეერთებულთა თქვენს განათლებულთა მზრუნველ რახსთან, რათა აღღვენილ იქმნეს საღმრთო სახსოვრები უწინდელ კეთილ-ცხოვრებისა, რომელაც აღრინდელი საკუთრება მართლმადიდებელი საქართველო-სა.

მსურს რა აღწეწაო სამახურა თქვენი სასარგებლოდ ეკკ. და სამკობლო რასა ჩემი განსაკუთრებითი პატივის-ცემის გამოცხადებით, უმოწყალესად გიბრძნობთ თქვენ ამასთანავე წარმოკზნვილ ბრილიანტის ჯვარს ბარტყულაზე სატარებლად.

ენდობ რა ჩქსს თვეს თქვენს ლაცვას, დავშთები თქვენდამი კეთილ განწყობილო.

ნამდვილზე მისი იმპერატორებითი უდიდებულესობის ხელით აწერია:

(ნაგაფაფაზ).

უმაღლესი ჯილდონი.

სელაშვიცი იმპერატორმა სინოდის ობერ-პროკურორის უქვეშევრდამოცი მოხსენებნასებრ, თანახმად უწმაღესი სინოდის დადგენილ რებისა, 6 მისს უმწყალოვად იწება დაჯილდოება სასულიერო პირთა შემდგევი განსხვავებითი ნიშნებით:

საქართველოს საექსარქოსოში: ა) წმ. კლადამირის მესამე საწისის ორდენით: წინამძღვარი მოწამეთის მონასტრისა, ქუთაისის მაზრის, იმერეთის ეპარქიისა, არქიმანდრიტი ბესამონი; ბ) წმ. კლადამირის მეორე საწისის ორდენით ქ. თბილისის, კათედრის სობორის დეკანოზი ესტატე კლაივი; ქ. ფოთის, კათედრის სობორის დეკანოზი გრიგორი მაქაროვი; მ) წმ. ანნას მესამე საწისის ორდენით ხაზინადარა ხირსის სტეფანე მონასტრისა ბერ-მონაზონი ალექსანდრე; სოფელ დიხაზურის ეკლესიის, სამურდაყანოს ნაწილისა, სუბუშის ეპარქიის, მღვდელი პავლე ასათიანი.

სია სასულიერო პირთა, რომელნიც სასულიერო უწყებაში სამსახურისათვის დაჯილდოებულ იქმნენ უწ. სინოდისაგან მათი იმპერატორებითა უდიდებულესობათა დაბადების დღეს.

საქართველოს საექსარქოსოში. 1) ენქერით ქ. თბილისის, წმ. სამეხია ეკლესიის, დეკანოზი ნაგაფაზ აზღაზანი; 2) დეკანოზი საწისით—ქ. თბილისის ავლაბრის პეტრე-პავლეს სასაფლაოს ეკლესიაში მღვდელი ზაქარია გეგაივი; ქ. თბილისის საპრობილის წმიდის გიორგის ეკლესიის მღვდელი ალექსანდრე ავლიანი; გორის მაზრის, სოფ. ხეფთის მიხაილ თავარ-ანგელოზის ეკლესიის მღვდელი ალექსი დავიდავი; სოფელ კიქაველეთის ეკლესიის, ქუთაისის მაზრისა, იმერეთის ეპარქიის, მღვდელი მოსე გაგნეკაივი; გ) იგუმენის საწისით—სევანეთის ლენჯვრის ფერისცვალების ეკლესიის, გურია-სამეგრელოს ეპარქიის, ბერ-მონაზონი კლიმენტი! დ) მკეცდის ჯვრით, უწმიდესი სინოდისაგან ბეძეგულით—ქართლის ეპარქიის ბაქოს ნიკოლავეის სობორის დეკანოზი ალექსანდრე ფუნატივი; ქ. ქუთაისის, ალექსანდრე ნეველას კათედრის სობორის დეკანოზი გაბრიელ ცაგარევი; სჯულას მასწავლებელი თბილისის რეალური სასწავლებლის მღვდელი გეორგი ჩეტირანი; ქ. თბილისის, კუკის ალექსანდრე-ნეველის ეკლესიის მღვდელი ევგენი ზეგრაივი; ქართლის, ეპარქიის, გორის მაზრის პატარა-მეჭრეხეის ლეთის-მშობლის ეკ. მღვდელი გიორგი სასუტოვი; ქ. თბილისის სასახლის ეკლესიად ყოფილის წმ. გიორგის მღვდელი ალექსანდრე მალაღანი; იმერეთის ეპარქიის, ქუთაისის მაზრის სოფელ დიშის მთავარ-ანგელოზის ეკლესიის მღვდელი გიორგი მანიატივი; სუბუშის ეპარქიის ქ. ანაპის ონფრის ეკ. მღვდელი თეოდორე ფაღაივი; ამავე ეპარქიის, შავი ზღვის ოლქის სოფელ მელენჭიხის ეკ. მღვდელი პავლე შიშკოვი ე) გამოღავით—ქ. თბილისის, კუკის წმინდა ნიკოლოზის ეკ. მღვდელი მარკოზ ტეგაივი; ქ. თბილისის კათედრის სიონის სობორის მღვდელი ანტონ ტატაბაივი; ზედამხედველი თბილისის ეპარქიალური სანთლის ქარხნისა მღვდელი სიმონ ტეგაივი; ელისავეტოპოლის ალექსანდრე-ნეველის სობორის, ქართლის ეპარქიისა, მღვდელი ალექსანდრე ივანოვი; თბილისის კათედრის სიონის სობორის მღვდელი ვასილი აუშკოვი; თბილისის მაზრის ნინო წილის ეკ.

მღვდელი ნიკოლოზ გულისაჲ; ქ. თელავის მიძინების ტაძრის მღვდელი იოანე შიშკოვაჲ; ქართლის ეპარქიის სიღნაღის მაზრის, დუჟაჯანის ეპ. მღვდელი ალექსანდრე შანშიევაჲ; ამავე ეპარქიის ბაქოს ნიკოლაევის სობოროს მღვდელი ალექსანდრე ალექსანდრისაჲ; ამავე ეპარქიის, სიღნაღის მაზრის გუდჯაჯანის წმ. გიორგის ეკ. მღვდელი გიორგი ტიხაძე; სუხუმის ეპარქიის, კოდორის ნაწილის სოფელ შეცხალის ეკ. მღვდელი კონსტანტინე თაფუკაძე; იმერეთის ეპარქიის ქუთაისის მაზრის სოფელ ქედის ეკლესიის მღვდელი ბლადოჩინი იუსტინე მომთაბაძე; ამავე ეპარქიის და მაზრის სოფელ ძუქნურის ეკ. მღვდელი ბლ. დავით საბაძე; ამავე ეპარქიის და მაზრის სოფელ კულაშის ეკ. ბლადოჩინი მღვდელი ერმალოზ განჯელაძე; ქ. ქუთაისის ალექსანდრე-ნეველის სობოროს მღვდელი ნესტორ შანგიაძე; იმერეთის ეპარქიის, ქუთაისის მაზრის სოფელ ჯვარისის ეკ. მღვდელი იოსებ გაბრატაძე; ამავე ეპარქიის და მაზრის სოფელ გამოჩინებულის ეკ. ზ. იოსებ განჯელაძე; ამავე ეპარქიის და მაზრის ს. გუზათის ეკ. მღ. თადეოზ ჯობაძე; ქ. ქუთაისის ბალახენის სამების ეკ. მღვდელი იოანე შაგლაძე; ამავე ეპარქიის მაზრის სოფელ გუბის ეკ. მღვდელი იოსებ წერეთელი; გურია-სამეგრელოს ეპარქიის მარტვილის სობოროს მღვდელი კაპიტონ გაბრატაძე; ამავე ეპარქიის ბახვის ღეთის-მშობლის დაბადების ეკ. მღვდელი დიმიტრი ჩიქოძე; ამავე ეპარქიის ქვიშარის მაცხოვრის ეკ. მღვდელი ნიკოლოზ ფრუიძე; ამავე ეპარქიის ლეძაძის მაცხოვრის ეკ. მღვდელი იოანე ხუხუნე; ფოთის საკათედრო სობოროს მღვდელი ნიკოლოზ სამხაძე; ქ. ბათუმის მიხაილ-მთავარ ანგელოზის ეკ. მღვდელი ანდრია ივანიცე; გურია-სამეგრელოს ეპარქიის ნავსაკოვის წმ. გიორგის ეკ. მღვდელი ნიკოლოზ ჩიჭოვანი; ამავე ეპარქიის თაისის წმ. გიორგის ეკ. მღვდელი სოფრომ თაფაძე; 3). უწმიდესის სინოდის კურთხევით გრამატიო—ქართლის ეპარქიის ზოდანის მონასტრის ზედ მიწერილი ჯვარის ეკ. ბერ-მონაზონი დიამიდე; ყარსის ოლქის ქართლის ეპარქიის გრენადერის ფარეგლოზის ეკ. მღვდელი ნიკოლოზ კომაძე; გურია-სამეგრელოს ეპარქიის, ფოთის საკათედრო სობოროს მღვდელი ზოსიმე ყარაძანი; ამავე ეპარქიის ჩამეთის წმ. გიორგის ეკ. მღვდელი ბესარიონ ხუნდაძე; ამავე ეპარქიის ქოცხერის ღეთის-მშობლის ეკ. მღვდელი

ევნატე თაფაძე; ამავე, ეპარქიის ოკუბრის წმ. გიორგის ეკ. მღვდელი ბესარიონ კრუშვილი; ქ. თბილისის კუკის ალექსანდრე-ნეველის ეკ. მღვდელი სერგი გარდატევა ზ) უწმიდესის სინოდის კურთხევით უგრამატოთ გურია-სამეგრელოს ეპარქიის უვალის-კარის წმ. გიორგის ეკ. მღვდელი ბესარიონ კლაძე; ქართლის ეპარქიის თიონეთის მაზრის კვირიკე და იელიტას ეკ. მღვდელი ეპილი როსტომოვა.

ნ უ ს ს ა

საქართველოს საეკლესიოს მღვდელ-მასხურთა, რომელნიც მათ მიერ მართლ-მადიდებელ ეკლესიის სასარგებლოდ გაწეულ სამაგალითო, ერთგულ და სასარგებლო მოღვაწეობისათვის მისის მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესობის, საქართველოს ეკლესიის მიერ დაჯილდოებულ იქმნენ ჯეროვანის წარჩინების ნიშნებით.

ქართლ-კახეთის ეპარქიაში: ა) სკუფიით-ქ. ტფილისის მერე სამისიონერო უსანის ეკლესიის მღვდელი სერგი გარდატევა.

წმ. ალექსანდრე ნეველის ეკლესიის მღვდელი კომპანე ტაყაყაძე.

გორის მაზრის სოფ. სვედურეთის უოვლად წმ. დეთის-მშობლის ეკლესიის მღვდელი ანან რქაძე.

გორის მაზრის სოფ. რქანის ფერანგალების ეკლესიის მღვდელი დიმიტრი ბუბაშვილი.

გორის მაზრის თიღვის უოვლად წმ. დეთის-მშობლის მიძინების ეკლესიის მღვდელი ალექსანდრე ზედგინძე.

გორის მაზრის მღვდელის წმ. იოანე ნათლისმცემლის ეკლესიის მღვდელი სამსონ გენჯაძე.

სიღნაღის მაზრის კარანასის უოვლად წმ. დეთის-მშობლის ეკლესიის მღვდელი დავით ნადაგია.

სიღნაღის მაზრის გაქიას წმ. იოანე ნათლისმცემლის ეკლესიის მღვდელი იოსებ თუკუშვილი.

ბაქოს გუბერნიის სელანის წმ. გეტრე-პავლეს ეკლესიის მღვდელი ალექსანდრე ტატუნაძე.

ბორჯომის მაზრის სოფ. ნოგო-პოკრესკის სამკველას მღვდელი ილია ხანდიშვილი.

ბაქოს სასაზღვრო დარჯანის მღვდელი სიმონ ლაძე. ურსის ოლქის საეკლესიო-სამკველას სსწავლებლის მეთვალყურე, ურსის ტაძრის მღვდელი სტილიან კაკულიძე.

ბ) დაბედრენიკითა: გორის მაზრის მე-IV ნაწილის ბლადონინი, ლომისყანის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი სამონ სახეუტაშვილი.

დუშეთის მაზრის სოფ. მცხეთის თარმეტთა მოციქულთა ტაძრის მღვდელი გიორგი ლაზარაშვილი. სიღნაღის მაზრის შარველ ნაწილის ბლადონინი, ზემო-მანხანის მეორე წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი გინაღე ღვთისაგაძეშვილი.

დუშეთის მაზრის მე-IV ნაწილის ბლადონინის თანმდებობის აღმასრულებელი, ქვემო-მღეთის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი ერასტი ნასარაძე.

დუშეთის მაზრის სოფ. მუხრანის წმ. ქეთევან დედოფლის ეკლესიის მღვდელი გიორგი მარინაშვილი.

დუშეთის მაზრის სოფ. დაბუნეთის წმ. მიხეილ მთავარ-ანგელოზის ეკლესიის მღვდელი თინათინი ებოტაშვილი.

დუშეთის მაზრის მუხრანის უკლად წმ. ღვთის-მშობლის ეკლესიის მღვდელი ინდრა კარბულაშვილი.

დუშეთის მაზრის ქსარკისის უკლად წმ. ღვთის-მშობლის ეკლესიის მღვდელი მათე ბერძენი.

გორის მაზრის ხიდასთავის ახალ-ჯვარის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი ნიკოლოზ კარბულაშვილი.

ჭ. გორის ოქრის ეკლესიის მღვდელი ნიკოლოზ მოსიაშვილი.

გორის მაზრის ურბნისის წმ. სტეფანეს ტაძრის მღვდელი სეით კამრეკელი.

გორის მაზრის ნაბათხევის წმ. იოანე ნათლის-მცემლის ეკლესიის მღვდელი თინათინი ეკლესიის მღვდელი მისხილ გიორგაძე.

თიანეთის. მაზრის შუაფხოს წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი სიმონ ბაგურაძე.

ჭ. ტყედილის შარველ სამისაიონგრო უკლად წმ. ღვთის-მშობლის საფარველის ეკლესიის მღვდელი იოანე მისხილკაცია.

ივერეთის ევარქიაში, —სკუფითთ: ქუთაისის მაზრის ახალ-ოფეთის წმ. მთავარ-ანგელოზის ეკლესიის მღვდელ-ბლადონინი ალექსანდრე შანბიძე.

ქუთაისის მაზრის ხაჯის უკლად წმ. ღვთის-მშობლის ეკლესიის მღვდელი სიმონ შენგელია.

რაჭის მაზრის საფთხისის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი კონსტანტინე ჭიჭინაძე.

შოკნისის მაზრის შუგრეთის წმ. მარინეს ეკლესიის მღვდელი აბესალომ ჩანანიძე.

რაჭის მაზრის ბუგეულის უკლად წმ. ღვთის-მშობლის ეკლესიის მღვდელი დავით გეორგობანი.

ქუთაისის მაზრის რაფინაულის მცხოვრის ეკლესიის მღვდელი გიორგი დუტიძე.

ქუთაისის მაზრის ოფშქეთის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი სიმონ ნიკორაძე.

ბლადონინის თანაშემწე, სოფელ ამაშუეთის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი დომენტი რამინაშვილი.

გურია-სამეგრელოს ევარქიაში, —სკუფითთ: ციხის წმ. იოანე ნათლის-მცემლის ეკლესიის მღვდელი, ბლადონინი სიღნაღის სოფ. ხუნდაძე.

ლაჩხუთის წმ. გიორგი ეკლესიის მღვდელი, ბლადონინი ნესტორ ურუშაძე.

საირმის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი ბლადონინი კალისტრატე გაბანი.

საფოქოვის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი ოქრომარ ნანიაშვილი.

ქუტაისის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი გრიგოლ ციმაია.

ბანა-ვედჯარის წმ. მთავარ-ანგელოზის ეკლესიის მღვდელი რომანოზ ურადია.

ზუგდიდის წმ. მთავარ-ანგელოზის ეკლესიის მღვდელი ანთიმოზ კახიკაძე.

კალის წმ. ბარბაკეს ეკლესიის მღვდელი შარან მესხია.

ფარცხის წმ. დიმიტრის ეკლესიის მღვდელი ბესარიონ მეტრელიშვილი.

ვანისკეთის წმ. იოანე ნათლის-მცემლის ეკლესიის მღვდელი ალექსი ჯიშია.

ლექსურის უკლად წმ. ღვთის-მშობლის ეკლესიის მღვდელი ლუკა ფოფხაძე.

გაფინხევის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელი დიმიტრი ბერულავა.

ზუგდიდის მცხოვრის ეკლესიის მღვდელი გაბრიელ ჯიშია.

ბეთლემის წმ. შობის ეკლესიის მღვდელი თევდორე როგავა.

სურხუმის ევარქიის, —სკუფითთ: სამუხრანის ნაწილის შარველ წიხურისსიფის წმ. ამაღლების ეკლესიის მღვდელი ბესარიონ გაბისონია.

სამუხრანის ნაწილის სოფ. ცხარის წმ. შეტრე-პაულეს ეკლესიის მღვდელი ზონიძე მსუტია.

ქალაქ სურხუმის წმ. ალექსანდრე ნეველის საკათედრულ ტაძრის მღვდელი ბესარიონ ხელია.

~~~~~~

მწყემსი

მე ვარ მწყემსი ყეოლი: მწყემსმან კეთილმან სული თვისი დაჰსდღის ცხოვართათვის. (იოან. 10—11).
 ვპოვე ცხოვარი ჩემი წარწყმედული. ესრეთ იყოს სიხარული ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. (ლუკ. 15—4).
 მოვედით ჩემდა ყოველნი მასურაღნი და ჴვიროთ-ჴპიშენი და მე განგისვენო თქვენ. (მათ. 11—28).

№ 9

1883—1895

1—15 მაისს.

ქუთაისის სასულიერო სემინარიის შენახვის და შენობის აგებისა გამო.

თუ რამდენად სასიამოვნო იყო საზოგადოებისათვის ქ. ქუთაისში სასულიერო სემინარიის დაარსება, ეს კარგად უწყვიან ჩვენმა მკითხველებმა, რადგან ამ საქმის შესახებ ბევრჯერ გვქონდა ლაპარაკი ჩვენს გამოცემაში. განსაკუთრებით ბევრი რამ იწერებოდა ამ საქმის შესახებ ადგილობრივ გაზეთებში იმ დროს, როცა პირველად აღძრეს კითხვა ქუთაისის სასულიერო სემინარიის გახსნის შესახებ.

იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოებამ ჯერ კიდევ 1872 წელს ქ. ქუთაისში თავის ერთ კრებაზე დაადგინა ჟურნალი, რომლის ძალით თითოეულს ეკვ. კრებულს ყოველ წლობით უნდა შეეტანა დღედგნილი გადასახალი მომავალი სემინარიის თანხის

შესადგენად. ეს ფულები იგზავნებოდა ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში და უსაუფლო ამ ქაშად სამღვდლოებას 30—40 ათასი მანეთი გვექვებოდა ამ თანხისა, მაგრამ, სამწუხაროდ, როგორც ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველები, ისე სამღვდლოების დებუტატები სასწავლებლის სამმართველოს წინადადებით ამ თანხადან ნიშნავდნენ ფულებს სხვა და სხვა საქირაგებისათვის და ამ სახით ხსენებული თანხა მკირდებოდა, ასე რომ დაბოლოს ამ ფულებისა დარჩა 15,000 მანეთი. ბოლოს ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველად ყოფილმა უ. ნ. ტატციევმა მოიწოდებდა ამ 15,000 მანეთის დახარჯვაც სასწავლებლის შენობაზე რაღაცა სხვა შენობის მისაშენებლად, მაგრამ სამღვდლოებამ ნება არ მისცა უ. ტატციევს ამ ფულების დახარჯვისა.

1882 წელში იმერეთის ეპარქიისგან გაბრძოლმა მეორედ მისცა წინადადება იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოებას ქუთაისის სასულიერო სემინარიის დაარსების შესახებ. სამღვდლოებამ სხარულთ მოისმინა წინადადება თავისი ეპარქიისა და მსჯელობა იქონია სასულიერო სემინარიის გახსნისა და შენახვის შესახებ. სამღვდლოებამ დაადგინა, რომ თავისი მუდმივი შემწეობისგან, რომელიც ის იყო მაშინ დაენიშნა სამღვდლოებას, გადაეღვა რამდენიმე წელიწადი. სამეგრელოს სამღვდლოებაც მიემხრო იმერეთის სამღვდლოებას და თავისი მხრითაც დანიშნა ამ გვარივე გარდასახადი. 1885 წელში ამ შეტანილი ფულებისა იყო 50,000 მანეთამდე.

მაშინდელი საქართველოს ექსარხოსი პავლე ქუთაისში სემინარიის დაარსების საქმეში დადგინა წინაწილობას იღებდა. ადგილაც ამოჩუქული იყო სემინარიის ასაგებად მეფის ბაკრატის ტახტის ნახევრით ახლოს. ერთის სიტყვით საქმის განხარკველებას თითქმის აღარა აკლდა რა და ყველა იმეღოებდა მალე სემინარიის გახსნას.

მაგრამ, სამწუხაროდ, სინოდმა დახმარება არ იკისრა. მარტო სამღვდლოებას კი თავისი ღარიბი ქონებით არ შეეძლო სემინარიის გახსნა. სემინარიაში შემავლელთა რაცხევი კი დღითი დღე მატულობდა. თბილისის სემინარია გაივსო ერთიანად, თუბცა მეორე განყოფილება კი თითქმის ყველა კლასებთან იყო გახსნილი. სემინარიის დასაარსებლად მოგრაივლი ფულა უკანვე დაუბრუნდა სამღვდლოებას და ქუთაისში სემინარიის დაარსების საქმე დაეწყება მთელად, რასაც ძალიან ნაწილობა თვით ყოველად სამღვდლო

გაბრძოლი და მასთან სამღვდლოებაც, რომელიც დიდხანს ზრუნავდნენ ამ საქმისათვის.

მაგრამ დრომ და გარემოებამ თავისი ქნეს. მეორე სემინარიის დაარსების საქმეობა დღითი დღე მატულობდა. ერთი სემინარია ვერ აკმაყოფილებდა ხუთი ეპარქიის მოთხოვნილებას. სხვაგან თვითველ ეპარქიაში ერთი და ორიც სემინარიაა, და ჩვენში კი, მთელ საქართველოსაში, ხუთ ეპარქიაში იყო მხოლოდ ერთად ერთი სემინარია...

1894 წ. მთავრობამ თვითონ მიიძინა საქმეობა ქუთაისში მეორე სემინარიის გახსნა. და ესლა საქმეა მიმდგარი სასემინარიო შენობის აგებაზე. ვარაუდით უნდა აშენდეს შენობა 300 მოსწავლისათვის, რომელთაც უთუოდ თვით სემინარიაში უნდა იცხოვრონ. სემინარიის მმართველობის სურვილით, შენობა ყველაფრად უნაკლებად და მოწყობილი უნდა იყოს. როგორც იკიან ხოლმე კიდევ ამისთანა საქმეში, ხუროთ-მამღვარი ადგენს გვემას და ხარჯთ აღრიცხვას 240,000 მანეთამდე; და ეს გვემა ხარჯთ აღრიცხვიანა მოკლე ხანში წარედგინება სინოდს. სინოდმა როდესაც დართო ნება ქუთაისში სემინარიის დაარსებას და ენკენისთვის პირველი კლასის გახსნას, მოთხოვა დასაყვლეთ საქართველოს სამღვდლოებას ცნობები, თუ რამოდენის ფულის ვალება შეუძლია მას და რა მუდმივი წყაროების აჩენა შეუძლია სემინარიის შენობის ასაგებად და შესანახად.

იმერეთის და გურია-სამეგრელოს ეპარქიის სამღვდლოების ყრილობამ, შარშან 28 ენკენისთვის მომხდარმა, ვერაფერ საბოლოოდ ასვენას ვერ დაადგა ამ საქითხის შესახებ, რადგანაც გურია-სამეგრელოს ეპარქიის დებუტატთა უმრავლესობა ვერ შეთანხმდა იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოებასთან სასემინარიო ადგილის არჩევის საქმეში. და ერთ დროებითი თანხის გაღების და მუდმივი წყაროს აჩენის შესახებ სამღვდლოების ყრილობა შეთანხმდა და ერთ დასკვნას დაადგა, მაგრამ სხდომების ოქმები არ დამტკიცდა, რადგანაც გურია-სამეგრელოს ეპარქიის დებუტატებს საამისო უფლება არ ჰქონდათ მინიჭებული სამღვდლოებისაგან. გარდა ამისა ორი ცალკე ეპარქიის სამღვდლოების ყრილობა ვერ შეესაბამებოდა და ვერ შეთანხმდა სასემინარიო წესდების მოთხოვნილებასთან. ამისათვის იმერეთის და ბურია-სამეგრელოს ეპარქიებში ხელშეორედ იყო დანიშნული სხდომები. იმერეთის სამღვდლოების

ყრილობამ, წარსული წლის ნოემბერში მომხდარმა, სხვათა შორის, დადგინა ერთ ღროვებითად სემინარიის სასარგებლოდ 20,000 მან. შეტანა და სანადაგო წყაროდ აღიარა ის თანხა, რომელიც საეკკ. ხაზინიდან ეძლევა თბილისის სასულიერო სემინარიას, თითქმის 8000 მანეთამდე და აგრეთვე სანთლის ქარხნის შემოსავალი. იმერეთის სამღვდლოებამ განაცხადა, რომ გურია-სამეგრელოს და აფხაზეთის ეპარქიებშიც მიიღონ თანაბარი მონაწილეობა სემინარიის შენახვაში. იმედიც არის, რომ გურია-სამეგრელოს სამღვდლოება ამ სურვილს განახორციელებს. ამნაირად სემინარია თავდაპირველად იგულებს სამღვდლოებაში ერთ ღროვებით თანხას ორმოცი ათას მანეთამდე და საეკკლესიო ფულიდან ოცი ათასამდე სანადაგოდ, მაგრამ იმ დროიდან, როდესაც თბილისის სემინარიიდან გამოვლენ დასავლეთი საქართველოს სამღვდლოების ყველა შეილები.

თბილისში სასემინარიო ადგილი დაჯდა 28,000 მან., ქუთაისში კი ადგილში არაფერი მიღის. *) შეიძლება მხოლოდ პატარა ნაჭერი განდეს შესაძენი სასემინარიო ბაღად. ზოგი სასემინარიო ადგილს მეფის ბაგრატის ტაძრის ნანგრევებთან კი არ ამჯობინებდა, არამედ სხვაგან, თვით ქალაქში. ყველა ამ პირებს ან შეცდომა აღაპარაკებდა, ან პირადი შეხედულება. მაგრამ ეს საქმეც დამთავრდა. ადგილი დაათვალიერეს და მოიწონეს ობერ-პროკურორის ამხანაგმაც, ექსარხოსმაც, ადგილობრივმა ც-სკოპოსმა, სამღვდლოებამ, ხუროთ-მოძღვრმა და ექიმებმაც და ყველამ კარგად მიიზნეს. ცოტადღენი უხერხულობა გზის, რომელსაც ზოგიერთი იხევედა თითზე, ეხლა თითქმის აშორებულა. ქალაქიდან აყვანილია მშენიერი გზატკეცილი ეპისკოპოსის სასახლემდე და სასემინარიო ადგილამდე, რომელიც ქალაქს და სამღვდლოებებს 7,000 მან. დაუჯდა.

ეხლა თავი და თავი საქმე სასემინარიო შენობის აგებანა მისული. სამღვდლოებებს ძალიან დაღარიბებულს ისედაც უჭირს საქმე. ზოგს კი ჰგონია, რომ თუ კი წინადაც კისრულობდა სამღვდლოება დახმარებას და კიდევ დაპირებას იყო, განა ეხლა არ შეუძლიათო?.. მაგრამ ამ პირთ ავიწყლებათ, რომ

*) სემინარიის შენობისათვის აღჩეული და მოწონებული ადგილი მუქთად დაუთმეს ზ. ბ. ლოლაბერიძეებს სამღვდლოებებს და 15 მაისს ჩააბარეს სასულიერო მთავრობას.

სამღვდლოებებს მას აქეთ ბევრი გადასახალი დაწვა თუ სასულიერო სასწავლებლების, თუ საქალებო საეპარქიო სასწავლებლისათვის. იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოებებს ყოველ წლიურად სასულიერო სასწავლ. სასარგებლოდ შეაქეს 13,000 მან., საქეპარია სასწავლ. სასარგებლოდ 8,000 მან., სამუდამო თანხის შესადგენად საეპარქიო საქალებო სასწავლებლისათვის 4,000 მ. და სულ 25,000 მან.

ამდენი ფულის შეტანა ძალიან უძძიმს იმერეთის სამღვდლოებებს. გურია-სამეგრელოს ეპარქიის სამღვდლოებებსაც უჭირს თავიანთ სასულიერო სასწავლებლების შენახვა. აგერ 12 წელიწადია, რაც ეპარქიიდან და ვერ განუხორციელებიათ გეგმა სასწავლებლის შენობების, რადგანაც საამისო ფული ვერ შეგროვებულა და დაქირავებულ სახლებში არის სასწავლებლები. 1889 მთავრობის განკარგულებით შედგენილი იყო ნუსხა ეკკლესიების და სამღვდლოების ყოფა-მდგომარეობასა და შემოსავლიანობის შესახებ. ეს ნუსხა ნათლად ჰმოწმობს დასავლეთ საქართველოს ეკკლესიების და სამღვდლოების ნიეთიერ ყოფა-მდგომარეობას, რომელიც არა სანატრელ სურათს წარმოადგენს და ძალიან ღარიბულია.

აი, ასეთია დასავლეთ საქართველოს სამღვდლოების მდგომარეობის ქონებრივი მხარე, აქედან ადვილად დაასკენის აღამიანი, რომ სამღვდლოების დახმარებაზე დამყარება არ შეიძლება. მაშ როგორ უნდა უშველოს კაცმა საქმეს? ამაზედ შექმდე მოვილაპარაკებთ.

დ. ლ. ლაშაშვიძე.

(შემდეგ იქნება)

მ წ ე მ ს ი - ს კ ო რ რ მ ს ო რ დ მ ო ნ ი

(ზუგდიდის მახრიდან).

1884 წლის 12 ივლისიდან უწმიდასი და უმარტუბელისი სინოდის ტირკულიანული უჭაზისა მებრ (ქს 8) ჩვენს მხარეში გახსნილ იქმნა მრავალი საეკკლესიო-სამრეკლო სკოლები. ხალხს დიდს ხალხისით მიეკება მთავრობის ამ გვარ განკარგულებასა, აივსო სენაკება (ეკკლესიების ეზოში მდგარი სახლები) ბაჟეებით, სადაც მათ მასწავლებლად დახვდნენ მედაკოთნიკები, რომელთა უმეტეს ნაწილს მასწავლებლობის არა გაეკებო-

დათ რა. ვინ არ იცის, რომ მასწავლებლობა მოითხოვს სინდისით და მოთმინებით შემოსილ, დაუსოკუელს, გაიზრდილს და ოსტატურ შრომას, რომელსაც წინ უნდა მიუძღოდეს საქმას საევაწრულა და თან უნდა ახალიყოდეს ჯამაგირი და მასთან თვაით სასწავლებელი უნდა იყოს სწავლის შესაფერად მოწოდება. ერთად და მეორედ რომ რომელიმე კრებულთაგანმა გამოაწიოს, ისე უზრუნველ უნდა იყოს ჩვენი სამედიკალოება ჯერ არ არის. თვითუკლებმა შემდეგულმა მოწოდებამ წლად უნდა სამართან მანეთი უნდა შემოიტანოს, მაგრამ წელაწადიც გავა, რომ მოწოდებე იფუღს არ შემოიტანს და თუ არ ადრევე, მოსწავლე კლასში არ მოგვეკრება და ამას თან მოსდევს დასურვე სკოლასა. მშობლებს სურთ შეიღებოს სკოლაში გაგზავნა, მაგრამ იფულა არ აქვს და ნაღვლიანად შესტყუარან სასლებს კედელზედ ჩამოკიდებულ მუღნათ გასურვლ სწავლებებს (ხანუებს).

რაც შეეხება ლეკვადან სახლად ჩანანო მაზრას, აქ არსებობს შეიღი სამედიკალო სკოლა, რომელნიც მთელს ეპარქიაში სამაგალითო სკოლებად ითვლებიან სსკა სკოლებთან შედარებით. (ახლე სასულეიერო მამბბე 1893 წ. № 17 და 1894 წ. № 13 და 17). ამ სახლად ჩანანოში რომ ასე კარგად მადას აქაური სამედიკალო სკოლების საქმე, ამის მიხეზა არის ადგილობრითი ხლად ჩანანი და სკოლების მეთაულურე ღკპანოზი მ. გიორგი ბეჩამე.

უოკელ წლობით ორ-სამ გზის უშეება რევიზიას თვითუღ სკოლას, ხოლო სადაც საჭიროთ დაინახეს, უოკელ თვეში ნახულაბს სკოლას, უოკელის მრით იბიებს მის საქმეს და უოკელ ღ ჩანას ძიებას ხმარობს, რომ სკოლიდან განდევნოს მისი კეთილ წარმატების უმაფერხებელი მიხეზება.

წარსული ანერის 17 გ. ბერძემე ადგილობრითი პოლიციის მოხელეთა დახმარებით კრება მოახდინა სალხანოს საზოგადოებაში, ამ საზოგადოებას შედგენს 7-8 სოფელი, სადაც შეიდასსე მეტი მოსასლე გლეხი ირაცხება. კრებაზე სუთას გატყე მეტი დაესწრო. პოლიციის ბოქაულსაც მოელოდნენ, მაგრამ არ მოვიდა. სახამ ურადლობაზე მ. ღკპანოზი მოხრძან ღებ ადა, ხლსი, როცა მან შეიტყე ურადობის მიხეზა, ერთ ხმად გაიძახოდა: «არ გვინდა სკოლები».

სასალხო სკოლების დირექტორის მხრითაც მრავალ გზის მიეცა წინადადება ამ საზოგადოებას, რომ მას დაეარსებია ერთი სახლხო სკოლა და მასწავლებლის ჯამაგირად 300 მ. გაეწერა, მაგრამ ხლსი უოკელთვის

ურსე იღვა. ბოლოს მოხრძანდა კრებაზე ღკპანოზი ბერძემე და მან ძლიერდაწვრალეობათ აუხსნა ხლსი სკოლის მინშენელობა, სწავლის საგრებლობა და სსე. მ. ღკპანოზის სიტყვამ სასურველი გავლენა იქონია კრებაზე. ხლსმა ერთ ხმად მადლობა მოახსენა მ. ღკპანოზს კეთილი რწვევისათვის და მასთან განაგზავდა სურვილა, რომ იგი ფოხტის ფულთან ერთად სენიკის მიხეზა ხაზინაში შეიტანს უოკელ წლობით ათას მანეთს, რომ ამ საზოგადოების სუთი სამედიკალო სკოლას მასწავლებლებს ჯამაგირად მიეცეთ თათუეულს ორას-ოტასი მანეთი. ოთხი სკოლა გახსნილია და მესუთე ახლად უნდა გაიხსნას. ამასთან ხლსმა სთხოვა მ. ღკპანოზს, რომ თათუეულ სკოლაში მოხრძანდეს და ადგილობრავ შეადგინოს ამ საკანზედ ოქმა. იმავე ღვს შეადგინეს ოქმა, რომლიან ძალით მას ღებელი ეწერას საეკელსიო სამედიკალო სკოლას მასწავლებელს დაინიშნა ოტასი მანეთი 1 ანერადან ამ 1895 წლის, და მასწავლებლის განკარგულებაში დატოვეს სწავლების უფლების ფული, რომელიც შემოვა გრეშე მარებადან, სკოლას უსაჭიროესი მოთხოვნალებას დასაკმაფოფილებელად. დანარჩენ სოფლებში ღვს მოუთმენლად მოვლიან მ. ღკპანოზს სსენებულ განჩინებითა შესადგენად. ღმერთმან იხეზოს, რომ მ. ღ. ბერძემის ნუოთიერო და ფრიდ სასარგებლო შრომა დაგვირგვინღვს წარმატებით და მთელს მას სახლად ჩანანო მაზრას სამედიკალო სკოლების მასწავლებლებს ხაზინადან დანიშნოღვს ჯამაგირი. ვისურვებთ აკრუთე, რომ მ. ღკპანოზს მრავალი მამბიკელნი ალმოხნეოღენ და სამედიკალოებს უეკელგან დაეარსებიოს სამედიკალო სკოლები და ამით ასრულეულეიფოს ძალიი დანიშნულები, რომელიც ნეტარ სსენებულ ხელშიფე იმპერატორმა ალექსანდრე მესამე 13 აინის 1884 წელს გვიანდრე.

მღ. დიმიტრი ბერულივა.

საისტორიო მასალა. *)

ავანე ბატონიშვილას წინადადება გიორგი მე XIII-დში მონთმეული 1799 წელსა.

მეფისათა და წევრთა მეფისათა ჯამაგირი და წესდება.

მესამოცე. მეფე იყოს ჯამაგირით ვსრეთ: მეფის მიერთმეოღვს წელიწადში ათას ორასი თუმბიტანისამოსისა და სახარჯოდ და მოწყალისათვის,

*) იხ. «მწევისი»-ს № 8 1895 წ.

სამეფოს ყმიდამ, რაც საჭირო არის, ხორავი, საკლავი და ღვინო და ყოველი სახმარობი მსახურნიც; ახლდნენ მდაბალნი თავისი საკუთრის ყმიდამ, ესრეთ თავადის შვილი და აზნაური შინა და გარე მოსამსახურედ, ოდეს სკოლიდან გამოვიდოდნენ და ვინემ აწაველიდნენ სხვანი; რვა ახლეს ისე მსახურნი სუფრისანი; ახლდეს თორამეტი ეშვალაში, ნაზირი ყოველთვის ერთი, იასაულები კარზედ უძრავად ექესი, ფარეში რვა, მზარეული სამი, ხაბაზი სამი, მეწყლე ორი, მეჯინიბე ექესი, მეჯორე ოთხი, მეაქლემე სამი, დალაქი ორი, აქიმისაკუთარი. ხოლო სამღვდელონი: მოძღვარი, ორი სხუა მღვდელი, ორი მთავარ-ღიაკვანი, ორი მოაქანე ეს მოღვათენე, ერთი მწიგნობარი, ოთხი მგალობელი. ესენი სასახლისა იქმნებიან ყოველთვის. ხოლო სხვა მოხელენი: საკუთარი მღვანე ორი, მირზა ერთ ანუ ორი, და ესეცა ამათ რიცხვში იქმნება. ხოლო სხვანი მოხელენი, ვითარცა აღუწერეთ, ის სხვა იქმნებიან, და ყოველს სამეფოს რიგს ის მოხელენი აღასრულებენ თავ თავის მიხემებულს.

დედოფალსა აქენდეს ჯამაგირი ხუთასი თუმანი, ჰქონდეს სამი სოფელი: ერთი ქართლში პურისათვის, ერთი კახეთში ღვინისათვის და ერთი თათრებში საკლავისათვის, ქალაქში აქუნდეს ბაღი. ამას ახლდენ სამი თავადის შვილი მოსამსახურედ და აზნაურისა, ოთხი ყულურჩი, ოთხი ფარეში, ორი მზარეული, ორი ხაბაზი, აგრეთვე მეჯინიბე და მეჯორეცა; და ეგსახედ ორიც პატიოსანნი კაცნი მოხელენი და გამგენი. დედოფლის საქმისანი მწერალი ერთი, ბოქაულთ უხცესი და ესე კმარა. ხოლო მანდილოსანნი: ორნი მოხელენი უფრო თავადის ცოლნი გამღლებად, ექესი თავადის ქალნი შინამსახურად და აზნაურისა ოთხი მდაბალი მოახლეები პირის დასაბანად და ქვეშაგების დასაგებად; ექესიც კიდე მათზედ მდაბალი სარეცხისა და საკერავისათვის; და ამათ ყოველთა თავ-თავის შესაფერი ჯამაგირი ექმნებათ მეფისა და დედოფლის მოსამსახურთ. უკეთუ ქვრივად დარჩეს ვინმე დედოფალი, ეძლეოდეს ისევე ის ჯამაგირი და ექირას ერთი სოფელი. ეკონომისათვის, ვინემ ცოცხალი იყოს. ხოლო ახალს დედოფალსა მიერთოს ეგე ოდენივე ჯამაგირი და ის ორი სოფელი, და რაც სამეფო ნივთი და სამკაულია, სით უნდა მიიბაროს ქვრივმან დედოფალმა თავის რძალს დედოფალს. თუ რომ ზითევი მოყოლია დედოფალსაც,

და დედოფალი დაშთეს უშვილოდ, შვიძლება იქადამ წისკეს თვისთა მონათესავეთა სამი წილი და ორი მილი გაუშოს მეფისათვის სახსოვრად თვისსა.

მეფის ძეთა ყოველთა დასდან, რაც მამულები უქირავთ, და ამათ მიეკეთ სამამი სოფლები, ვითარცა ზემოზე აღუწერეთ. ვისაცა ცოლები ჰყავთ მეფის ძეთა ორას ორმოცდა ათ ათი თუმანი მიეცეთ ჯამაგირი და მეფის რძლებსა ორმოცდა ათ ათი თუმანი. ესენი აგრეთვე ირიცხებოდნენ სამხედროსა და სამოქალაქოს სამსახურსა შინა და იქადაპაც ექმნებათ სარგებელი, აგრეთვე ვისაც ცოლი არა ჰყავთ, იმათ ჰქონდეთ ას ორმოცდა ათ ათი თუმანი. ყოველს მეფის ძეს ახლდეს მოკანანედ თავის სახელოებიდამ ეშვალაში, მწურალა, მესაუზრედ თავადნი, მახურნი, ყულურჩნი, ცოლანს ექესი ათასი, ფარეში, ორი იასაული, მზარეულნი, ხაბაზი, მეჯინიბე, მეჯორე და მეწყლე, აგრეთვე მოახლე ახლდნენ ატონის რძლებსა თითო პატიოსანნი მანდილოსანნი, ორიც აზნაურთა ანუ თავადთა ქალები, ოთხიც მოახლე მრეცხლად და მკრვალად და შინ მოსამსახურედ საღაც წაივინეა ჯარიდამ დაენიშნებოდესთ რამდენივე ცხენიანი კაცნი თან-სახლებლად. აგრეთვე ჰყავნდეთ მღვდელნი, დიაკვნანი და მგალობელნიც. სხვებ ნურც სამეფო შემოსავალს შეეხებთ ან და ნურც ხალხს რაზედ მელა შეაწუხებენ; თავ თავის სოფლებით, ულუფით იკონომიით იცხოვრონ.

მეფეთ ასულთა ჰქონდესთ სამოცდა ათ-ათი თუმანი და ენახებოდეს ეს ფული ვინამ გათხოვდებოდნენ, დაბადებიდგან მიეცესთ ეს ჯამაგირი, და ამათ კარგი ზითევი შედგება; და მერე გათხოვების ემას მიეცემათ ზითხვით მამული და სხვა ნივთი, და ეს ჯამაგირიც სიკვილი-მღვე ჰქონდესთ მოუშლელი, და ესენიც რიგიან იცხოვრებენ. აგრეთვე თუ ქვრივად დაშთეს ვინმე მეფის რძალი, თუ შვილი ეყოლება, რომ ის თვის მამულით და ულუფით და მეფის რძლის ულუფით იცხოვრებენ ერთად, და თუ ვინმე უშვილოდ დაშთეს, მიეცეს ისევე ორმოცდა ათი თუმანი, და ის სამი სოფელიც იმანვე მოიხმაროს, ვინემ ცოცხალი იყოს. ხოლო სამეფოს სახლიდამ რაც ნივთი პირის სანახავად, ნიშნად, ანუ თავის ქმარს უზუქებია სამკაული, ესენი ისევე სამეფოს სახლში უნდა მიივდეს, რადგან, უშვილოდ დარჩება, თავის ნათესავეებს აქედგან ევრას უზიარებს. აგრეთვე თუ მეფის

ასული ეინმე დაშთეს ქერივალ და უშვილოდ, მასკა რატკა ზითევი მისცემოდეს ნიეთი თუ სოფელი, ისეც სამეფოდ დასდონ, აგრეთვე თუ მეფის რძალს მოყოლოდეს ზითევი და დაშთეს უშვილო, ამის ზითევი უკანვე მიეცემათ მისთა დედ-მამათა ანუ ძმებთა. ანუ მონათესაგეთა, ეინმცა ეყოლებათ მემკვიდრე.

(შემდეგი იქნება).

შესანიშნავი ხელნაწერი.

(გაგრძელება *).

აქა კაენის დაწვევა უფლისაგან.

კაენს უბრძანა უფალმან, იყო მისდ სიტყვის მთქმელიდა: «სადა ძმა შენი აბელი, ყოვლთაგან სასურველიდა?» მან ჰრქვა: «უფალო, ნუ უკვე, ვიყო მე ძმისა მკვლეელიდა, და არა რა ვიცი სადა ჰგებს, ანუ თუ ვითა მსგეულიდა. დასწყევა კაენ უფალმან, შეიქნა შენაძრწოლები, უბრძანა: «მოჰკალ ძმა შენი, ვისი არ იყო ტოლები, სისხლი მართლისა ჩემდამო, რომლისა მორწყე მოლები, და ლაღდებს დაუღუმებლად, ჩემს წინა დაუბრკოლები. აწ, რადგან საქმე ბოროტი ჰქმენ, იყავ დაწყევულია, იყო მარადის მძრწოლარე, ვით წნორი შერხეულია, შრითოლა და კრთომა შენზედა სასტიკად მოსეულია და ყოველთა თვალთა საზიზღარ, ხარ პირთა გინებულია!

*) იხ. «მწვემსი»-ს № 6 1895 წ.

იყო სულითა ხორციითურთ კრულად და შეჩენებულად, ხსენება შენი მარადის ითქმოდეს შეგნებულად, შეიღი შურისა ძიება შენდ იყოს აღსრულებულად, და დღენი მოგეცნენ უფროსად ნაღელისა გამწარებულად».

რაცა უბრძანა მალაღმან, მყის თანად მოველინადა, შეედვა ძრწოლა ძლიერი, ათრთოლდა, აეზრზინადა, დამწარდა, ვითა გესლითა, სიცოცხლე მოუწყინადა, და ძმისა მკვლელობამ შეგ-ბედი გლან ესრეთ მოალობინადა.

სიტქვა: ლმერთო რაცა ვით ითნო, იქმნების შენის ნებისა, თუ გინდეს მთანი მაღალნი ცვილულებ დაცადნობისა, ჩემზედ აღსრულდა ბრძანება, დრო არ მხედა შენა-ნებისა, და აწ ერთი ოდენ ისმინე ხმა ჩემის შევედრებისა. ვიცი ძლიერ ხარ უფალო, ვის აქვს შენებრი ძალები, ზღვისა დააშრობ უღალსა, თუ გწადს უღინო წყა-ლები,

ფრიად შეგცოდე, ძმა მოვჰკალ, მრავალ არს ჩემნი ბრალები, და ერთი ოდენ ჰყავ ჩემზედა, შეგწყალე შეუბრა-ლები.

ეს ოდენ ბრძანე თუ სადა, მთასა და ანუ ბაროსა, მე უბედურსა ბედითა მხილველი შემეყაროსა მომკლას და დამხსნას ჰორებსა, ძრწოლანი დამეწყენაროსა და ჰმხგავსადეე ძმისა ჩემისა, სისხლი ევლს მოედინოსა.

ესე იქმნების ჩემზედა დიდი წყალობა შენია, განვეგრო, სასჯელს მივეცე, სიკვდილს ჩემდ მოსალ-ბენაა, სრულიად განშორდეს ძალნი და ვერღარა მომისვენია, და რად ცოცხალ ვიყო ესოდენ, ლმობითა ცრემლ-ნადენია».—

უბრძანა ღმერთმან: «არ ეგრეთ, კაენ, ვით შენგან თქმულია, ყოველმან შენმან მხილველმან სჯობს დაიწყნაროს გულია,

და თუ ვინ მოგვლას, ტანჯვანი რაც შენდა შემო-
 სრულია,
 და შეიღ ათ და შეიღ გზის სასტიკად მის ზელა
 ბრძანებულია.
 ამიერიდგან განშორდი მსწრაფლ პირისაგან
 ჩემისა,
 გქონან საკმაოდ სასჯელი, თან ღვენად სამიზღებისა,
 ღრა მოგაკლდეს წამები შენ ფიცხელისა გვემისა,
 და სისხლი გეწია მართლისა ძმისა შენისა მრწემისა).
 განვიარა გარე კენ და სიმწართ ველთა
 არგბდა,
 იტანჯებოდა მარადად, ვინმცა გლახ განახარებდა;
 სადაცა ნახის ხშირ ტყვერი მას თავსა მოაფარებდა,
 და თვალთაგან ცრემლთა საბრალო, ტიგრანებრ
 ააღვარებდა“.

რუსეთის ცხოვრება.

ჩვენს მკითხველებს უთუოდ ეცოდინებათ, ვინ
 არის მამა იოანე კრონშტადტელი (სერგიევი). ამას
 წინაღ მამა იოანესთან მისულა გლეხის ცოლი ვილაც
 კლიაპიკოვისა და უთქვამს, რომ შენ ქრისტე ხარო.
 მამა იოანეს უფიქრია: „ვთუ სხვებსაც ქრისტე
 ვგონივარო და პეტრებურჯის ერთს გაზეთ „ნოვოე
 ვრემია“-ში წერილიც დაუბეჭდი, რომელ შიაც, რასა-
 კვირეგლია, ამტკიცებს, რომ მე ქრისტე არა ვარო.
 აი რასა სწერს, სხვათა შორის, მამა იოანე:
 «ღმერთმა ხომ იცისო, სწერს იგი, არავითარი
 საბუთი არ მიმიცია კლიაპიკოვისათვის, რომ მე,
 ცოდვილი და დავრღამილი კაცი, ქრისტედ ვეცანი.
 მეოხებითა ღვთისათა, ჩემის ხანგრძლივის სამახსურისა
 და მალალის საღვთის-მეტყველო განათლების წყა-
 ლობით ასე განვმტკიცე მართალსა სარწმუნოებასა
 შინა და ვიგრძნე ჩემი შეცოდებანი და უძლურება.
 შეწვენითა ღვთისათა მე კარგად ვიცნობ ჩემა თავს
 და არც არასოდეს ამიმაღლებივს თავი ჩემი,
 არამედ ვგრძნობ, რომ ცოდველ და უძლურ ვარ
 «უმეტეს ყოველთა უძლურთა და ცოდვილთა».
 მიკვირს უფიცობა, უკუნურება და თავხედობა დასა-
 ხელებულის ღვთაქაცისა. და აი ამ წერილით მინდა
 ვამცნო ყველას, რომ კლიაპიკოვისა მაწანწალა,

უმეცარი და უკუნური აღმზინია, და არც არავინ
 დაუგდებს მას ყურს, რადგანაც არა არს სხვა სახელი
 ქვეშე ცისა გარდა. სახელისა იესო ქრისტესი, რომე-
 ლიც აცხოვრებს ყველა მსასოდებელსა, რომლის
 სახელით მეცა ვთრგუნავ ცოდვთა ჩემთა და ცლუ-
 ნებესა ეშმაკისასა. ხალო იესო ქრისტე სუფევს
 ცათა შინა და მჯღომარე არს მარჯვენით ღვთისა
 მამისა და აღთქმისამებრ მარად ქაშს იყოფების ქვე-
 ყნადაც მართალთა თანა შეიღთა ეკკლესიისათა».
 ოღონდაც რომ ვილაც კლიაპიკოვისა, წმინდა
 გეჟ ყოფილა. თორემ განა რა აქვს მამა იოანეს
 ქრისტესთან დასადარებელი? (ივერია).

ახალი ამბები და შენიშვნები.

კავკასიაში მართლ—მადიდებელი ქრისტიანობის აღ-
 მადგინებელი საზოგადოებას სკოლების მასწავლებელთა-
 თვის ჰენსიის და ერთ დროებითი შემწეობის მიღებას
 უფლებების მინიჭების შესახებ.

სახელმწიფო რჩევამ, შეერთებულს დეპარტა-
 მენტებში სახელმწიფო ეკონომიისა და კანონთა და
 საზოგადო კრებაზე, გაარჩია რა დადგენილობა უ-
 ლწმიდესი სინოდის ობერ-პროკურორისა კავკასიაში
 მართლ-მადიდებელი ქრისტიანობის აღმადგენელი სა-
 ზოგადოების სკოლების მასწავლებელთათვის პენსიის
 და ერთ დროებითი შემწეობის უფლების მინიჭების
 შესახებ, დაადგინა: 1) კავკასიაში მართლ-მადიდებელი
 ქრისტიანობის აღმადგინებელი საზოგადოების სკო-
 ლების მასწავლებლები სარგებლობენ პენსიით და
 ერთ დროებითი შემწეობით იმ საფუძვლებით, რო-
 მელნიც ნაჩვენებ არიან პენსიის წესდების 398 და
 400 მუხ. (კანონთა კრება ტომი III, გამოცემა
 1876), 2) აღნიშნული პენსიები და ერთ დროებითი
 შემწეობანი დანიშნულ იქნებიან განსაკუთრებითა
 საპენსიო თანხადგან, რომელიც იქვე ანება სხენეული
 საზოგადოების განკარგულებაში და გროვდება ორი
 ასეულის გამოირიცხვით მასწავლებელთა ჯამაგირები-
 ღვან და აგრეთვე 2000 მანეთისგან, რომელიც
 ყოველ წლობით გადარცხულ იქნება ხალოე საზო-
 გადოების საშუალებათაგან. მიამა იმპერატორებითი
 უდიდებულესობამ, თებერვლის მე-20 დღეს ამა
 წლისა, აღნიშნული აზრი სახელმწიფო რჩევის უზა-
 ლლესად დაამტკიცა და ბრძანა აღსრულება.

***

ეცნობებთ ჩვენ შეითხველებს, რომ «მწევემის» პრემიები გავგზავნათ: გორში მსწავლეებელს ბ. ილია ფერაძეს, თელავში მამა იოანე ნიუკოეს, ახალსენაკში ბლადონის მღვ. მამა არისტრახ კალანდარაშვილს და ზუგდიდში მამა დეკანოზ მიხეილ მეუწარგის. ესთხოვთ ყველა იმ ხელის მომწერლებს, რომელნიც ამ აღნიშნულ ქალაქების ფოსტიდგან იღებენ «მწევემს». ზემო აღნიშნულ პირებისაგან მიიღონ ეს პრემიები.

* *

ჩვენ გვაცნობებენ რაჭიდან, რომ იქ ერთი მდიდარი ოსის შვილი მოგზაურობდა ცხენით. ამ ოსს ცხენი დაფრთხობია, გადმოვარდნილა, მაგრამ აბქანდაში ფეხი ევლარ გამოუძვრია. ცხენი მიჭენობდა და ორივე ფეხებით სცემდა ამ საწყალ ოსს, ასე რომ სულ მოლად ნაწილ-ნაწილად დაუგლეჯია და გზაში დაუფანტავს.

ეს უბედურება ეხლანდელი დროის კონტა აბქანდების ბრალია, რომელშიაც კაცის ფეხი ძლივს ეტევა და ამისთანა უბედურების დროს კაცი ევლარ იღებს მსწრაფლად ფეხს.

* *

«კვლის» მე 19 №-ში დაბეჭდილია ერთი ს. ჯ.—ლის შენიშვნა, რომელიც ამბობს, რომ «დაბა ყვირილაში ღღემდის არც წიგნის მაღაზია იყო, არც წიგნთ-საცავი და არც სამკითხველო». საკვირველია სწორეთ ამ ყმაწვილებს-საქციელი, განსაკუთრებით თავიანთი შენიშვნების წერის დროს. რასაც თვითონ არ მოსწრებია, რაც თავის თვლით არ უხილავს და რაც თვითონ არ წაუტოხავს, იმას სრულებით უარს ჰყოფენ. წიგნის მაღაზია იყო ყვირილაში, მაგრამ სახლების სიძვირისა და მცირე ეპქრობისა გამო ბოლო ვერ გაატანა. და რატომ ვერ იხეირა წიგნის მაღაზიამ იციო? ერთი რომ თითქმის 10 მაღაზიაში სასწავლო და სხვა და სხვა საკითხავი წიგნები აქვს და დაბეჭდილი ფასით ყიდიან. მეორე მითამ ვერ იხეირა წიგნის მაღაზიამ, რომ რაც ახალი საკითხავი წიგნი გამოვა, თითქმის ყველას დაატარებენ ხოლმე ბაზარში და ღუქნებზე ერთი ზედღვითნე და ბავშვები. უნდა სთქვას კაცმა, რომ

თავის შესაფერად ყვირილაში უფრო ბევრი წიგნები იყიდება, ვინემ სხვაგან და უფრო ბევრი მკითხველებიც არიან სხვა ამისთანა დაბასთან შედარებით.

* *

ბ. „ნოვ. აბაზ“-ს მიუღია ზაქარია გიორგის-ძე ერისთავისაგან შემდეგა წერილი ქართულ თავდაზნაურთა საუფრადლებად.

„ვიღებ რა მხედველობაში თავდაზნაურობის კრების წინადადებას, დადგენილს 1893 წელს, 2 მაისს, შესასებ სოფელ ოძისისა, ჩემის მხრე დაუდგენ მას შემდეგს შარობეს:

„1) გაისხნას სოფელს ოძისში დაბალი სამეურნეო-სასწავლებელი მემისა და თავდაზნაურობის საწყობით განსკვნებულის მამიქემის სახელზედ.

„2) ათის წლის შემდეგ ეს სკოლა გადაკეთდეს საშუალო სამეურნეო სასწავლებლად, აგრეთვე ჩემისა და თავდაზნაურობის საწყობით.

„3) ჩემს საკვდილამდის ამ სკოლის მზრუნველობა მე მიქონდეს მონდობილი.

„4) ნუბა მექნეს აგაშენა ამ სკოლასთან ეკლესია, რომელშიც დაკმალულ ვაქმნე.

* *

დავით აღმაშენებლის სასაფლავს სამლოცველოს განსახლებლად და წმ. მარტოთა დავით და გიორგის-ტინეს გუმბოს მოსახლებლად ჩვენ მივიღეთ მღვდლის პორთირე გელოვანისაგან მის სამრევლოში მობოქილი 2 მ. 80 კ. და მღვდლის ფილიპე დათიანვილისა და პავლე ბახტაძისაგან მათ სამრევლოში მობოქილი 4 მან. და 64 კ.

ამავე მიზნისათვის ჩვენ მივიღეთ ეასილ მასხულისაგან 1 მანეთი.

ამ ფულებისა ღღემდე იყო სულ 3218 მან. 32 კ. ამიანად იქნება 3226 მ. 76 კ.

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ სასწამუნებებსა და კეთილ- შენებაზე.

ცხოვრება ღირსისა და ღმერთ-შემოსილისა

მამისა ჩვენი

გიორგი მთაწმინდელისა.

(გაგრძელება *)

5) ტროპარები და კონდაკები ყველა ღიღ საუფლო და ღეთის-მშობლის ღღსასწაულებზე, აგრეთვე ზოგიერთ ღღწიღანებზე.

6) იპაკოები და სძლის პირნი და სხვა მრავალი საეკლესიო სასარგებლო საგალობლები და ყველა იპაკოები მარხვისა.

7) წიგნი ექვს ღღწეუ ვახილი ღღღისა.

8) ეპისტოლე წმიდა მოწამისა ვგნატე ღღღის-მოსავისა.

9) ღღღთნი.

10) სრული ქაწნი.

11) ღღღი (სრული) პარაკლიტონი.

12) სრული ზადიკი.

13) წიგნი თეოდორე სტუდელისა, ღღღებანი, რომელიც იკითხებიან ღღღ მარხვაში.

14) მოსეს ხუთი წიგნი წმ. იოანე ოქროპირის განმარტებით.

15) წიგნი მსოფლიო ექვს კრებათა მოქმედებისა.

16) მსოფლიო ეპისტოლენი ალექსანდრიელ წმ. პატრიარქისა, კირილესი და სხვათა წმიდათა, დაწერილნი ნესტორიანთა წინაღმდეგ.

17) წიგნი წმ. გრიგორი ნისკისა I-ისა და სხვა მრავალი სასარგებლო და წმიდა წიგნები, რითაც ნეტარმა გამშვენა საქართველოს ეკლესია.

თავისი მოღვაწეობით ნეტარმა სახელი გაითქვა როგორც საქართველოში, ისე საბერძნეთში და

სირიაში; თეთონ ანტიოქიის პატრიარქი იოანე ღღღ პატივსა სცემდა ნეტარს და საზღვებლობდა მისი სულიერა რჩევი. ერთხელ ბოროტმა პარებმა დასწვეს ქალაქი; ქალაქის სხვა შესანიწნავ შენობათა შორის გაღიწვა საკრებულო საპატრიარქო ტაძარი წმ. მოციქულის პეტრესი. ამ უბედურებამ პატრიარქი ღღღ მწუხარებაში ჩააღო; ნეტარი გიორგი თავისი ღღღებით და სიტყვებით ანუგეშებდა პატრიარქს, რომელმაც რამდენიმე ღღღს შემდეგ თავი დაწება მწუხარებას. თეთონ პატრიარქი ეტყოდა ხოლმე ნეტარს: რომ წენ, მამაო, ჩემთან არ ყოფილოყავი იმ ღღღს, როცა მე უნუგეშო მწუხარებაში ვიყავი, ჩემი სული უსათუოდ ჯოჯოხეთში ჩაეღღღო.

როცა ანტიოქიის კათედრაზე ავიდა თეოდოს III, კაცი სწავლულ, ფალოსოფოსი და გამოცდილი როგორც სასულიერო ისე სახორციელო საქმეებში, განსაკუთრებით შემთხვევით ეს პატრიარქაც დაეწნოვა ნეტარ გიორგის. სიონის უღღღში, საკვირველს მთაზე, ბერონის ბერთა შორის ქართელებიც ბერი იყო. ქართველ ბერ-მონაწიონთაგან დამოუკიდებელ სხვა და სხვა მიზეზთა გამო ბერძნის ბერები ცდილობდნენ ქართველი ბერები გაეკეთ ამ უღღღოდან. იგინი ეძიებდენ პატივსაღებ მიზეზს ამისათვის და ბოლოს ქართველი ბერები, მარტომადიდებლობაზე ექვი აღეს. მოილაპარაკეს ერთმანეთ შორის, აირჩიეს რამდენიმე პირი და გაგზავნეს პატრიარქ თეოდოს III-სთან (რომელიც მოადგილე იყო პეტრესი 1057 წლოდან, და მოახსენეს მას: «გვიშეღღღ, წმიდა მეუფეო, და გვიწენ ჩვენ ღღღი უბედურებისაგან! დაგვიფარენ ჩვენ მოსულ და სხვა თემის ხალხისაგან, რომელიც ჩვენს მონასტერში იმყოფება რიცხვით თექვსმეტ კაცამდე, მათ თეთონ არ ესმით, რას ბოღვენ და სრულებით არაფერი არ გაეგებათ ქრისტიანული სასწამუნებისა; ასეთი ხალხი მონასტერში დასაყენებელი არ არის». პატრიარქმა მოისმინა რა ეს, უთხრა მათ. «შეიძლება ეს ქართველები არც მართლ-მადიდებლები არიან და არც რაიმე ერთობა აქვთ მართლ-მადიდებელ ქართველებთან?» ბერძნებმა მიუჯეს: «არ ვიკით—ქართველები არიან იანი, თუ სომხები; მხოლოდ ჩვენ არას ღღღს არ გვიწახავს, რომ მათ უფროსს ოღღღმე უღღღსრულებიოს წმიდა ღღღრგია ჩვენს ტაძარში. მართალი სთქვეს მათ, რომ ქართველ ბერების უფროს

*) იხ. «მწიგნობრო»-ს № 6 1895 წ.

არას დროს არ უწირავს. არ უწირავს მას შემდეგი მიზეზისა გამო: ამ უდაბნოში ქართველებს უფროსათ ჰყავდათ არჩეული ერთი პირი, რომელიც მოსული იყო მაზრიდან; ეს კაცი, ჩვეულებიანა მებრ, ქალამნებით დადიოდა და ტანზე ეცვა მოკლე წამოსასხამი (მანტია); ერთხელ ეს კაცი შევიდა საკრებულო სიონის ტაძარში, დადგა სვეტთან და რალაცა უცაბედათ სვეტი გასწავა. ეს შენიშნეს ბერძნის ბერებმა, იწყინეს და მტრულად დაუწყეს მასს ცქერა. ეს წმიდა ბერი ასრულებდა ხოლმე წირვას შემოსილი მოკლე მანტიით, რომლის ზემოთ ესხა სამღვდლო შესამოსელი და ფეხზე ქალამნები ეცვა. სწორეთ ასეთმა მორთულობამ შეაძლინა ბერძნის ბერები. ქალამნები და მოკლე მანტია შესამოსელ ქვეშ იმათ მართლ-მადიდებლობის საწინააღმდეგოდ მიიჩნდათ. ამ დროიდან ბერძნები ნებას აღარ აძლევდნენ ქართველებს, რომ მათ წირვა შეესრულებიათ საკრებლო ტაძარში, თუმცა ეს ტაძარი ქართველებისაგან იყო აღშენებული. მაგრამ ის კი არ იცოდნენ ბერძნის ბერებმა, რომ ყველა ქართველი ბერები უკანასკნელ დრომდე, თითქმის მე-XVIII საუკუნის გამთავებამდე, ქალამნებით და მოკლე მანტიით დაიარებოდნენ. ასევე იტყვოდნენ ის ბერებიც, რომელნიც საქართველოს გარეშე სცხოვრებდნენ; იგინი წირვის დროსაც არ იხილდნენ ამ მოკლე მანტიას, მხოლოდ მის ზემოდ წამოიხამდენ სამღვდლო შესამოსელს. ამ ჩვეულებას ადგა ეს მოსული ბერიც. ასეთ შესამოსელში წირვა ბერძნებს მწვალებლობად მიიჩნდათ, და ამიტომაც აღარ მისცეს ქართველებს ნება, რომ მათ ბერძნების მანასტრის საკრებლო ტაძარში ეწირათ. სხვა არაერთი კანონიერი მიზეზი არ ყოფილა და არც თვითონ ბერძნებს წარუდგენიათ რაიმე, პატრიარქს გაუყვირდა ყოველივე ეს და უთხრა მათ: მათში ხომ არაეინ არია ისეთი, რომელსაც შეეძლოს ბერძნულად ლაპარაკი და სამღრთო წერილიც იცოდეს? ბერძნის ბერებს არა სურდათ გაემხილათ, რომ ქართველ ბერებში იყო ასეთი კაცი, თუმცა მათ კარკად იცოდნენ, რომ ნეტარმა გიორგიმ მათზე უკეთესად იცოდა როგორც საღმრთო წერილი, ისე, საფუძვლიანად შესწავლილი ჰქონდა ქართული და ბერძნული ენები; მაგრამ იგინი იძულებულნი შეიქნენ ეთქვათ, რომ ქართველ ბერებში იყო ერთი ბერი გრამატიკის მცოდნე და

მთარგნელი ბერძნული წიგნებისა ქართულს ენაზე, სახელად გიორგი. პატრიარქმა, გაიგო თუ არა ეს, ბრძანა მიეყვანათ მასთან გიორგი. ბერძნის ბერები მივიდნენ ნეტართან და მიიყვანეს იგი პატრიარქთან. პატრიარქი მიეგება ნეტარს, გვერდთ მოისევა და დაუწყო საუბარი და აძლევდა სხვა და სხვა კითხვებს საღმრთო წერილიდან. ყველა კითხვებზე ნეტარი ბრძნულ პასუხს აძლევდა პატრიარქს. და ბოლოს პატრიარქმა უთხრა მას: «პატრიოსანო მამაო, კურთხეულ არს ღმერთი, რომ მე ვინილუ შენი სიწმიდე! ღეთის წყალობით ვხედავ მე, რომ შენ თუმცა ქართველი ხარ, მაგრამ საფუძვლიანად იცი ბერძნული ენა, როგორც ნამღვილმა ბერძენმა; შენს შემამულე— ბერებში ყოფილა ზოგიერთი ნაკლულევენებანი სარწმუნოების შესახებ» და ნეტარს უჩვენა ზემოთ აღნიშნული გარემოება და დაუმატა: „ამისთვის მათ და ჩვენ შორის ყოფილა რაოდენიმე განსხვავება“. როცა ნეტარმა ყოველივე ეს მოისმინა, სამი თათით გაჰოისახა პირჯვარი და წაიკითხა ნიკეა—კონსტანტინეპოლის სიმეოლო მართლ-მადიდებელი სარწმუნოებისა, წმ. გიორგიმ ყველას წინაშე საჯაროდ აღაარა ქართველების მართლ—მადიდებელი აღსარების ყველა მუხლები და ამავით ყველა იქ მყოფნი გააკვირვა. თვით სული წმიდა იტყოდა მისი პირით. მაშინ პატრიარქმა თქვა: «კურთხეულ არს ღმერთი ყოველსა შინა! ეს ვინ იყო, რომელმაც აღმოაჩინა ნაკლულევენებანი ქართველების მიერ მართლ—მადიდებელი სარწმუნოების აღსარების საქმეში? განა არა სჩანს, რომ სხვა აღსარებათა შორის საქართველოს ეკლესია უფრო განსხვავებული ყოფილა სიწმიდით და მოციქულთა სწავლით? როცა ნეტარმა ასე საჯაროდ აღაარა თავისი მართლ—მადიდებელი სარწმუნოება, იქ დაესწრენ რამდენიმე მიტრაპოლიტი, ეპისკოპოსნი და ანტიოქიის ყველა საპატია პირნი; ყველანი ერთ სულობით აღიდებდნენ ღმერთსა, პატარსა სცემდნენ გიორგის და აქებდნენ მას,

პატრიარქი გაუჯავრდა ბერძნის ბერებს, რომელთაც დაასმინეს ქართველი ბერები და დაადგა მათ ეკლესიური სასჯელი (ეპიტიმია); მაგრამ ნეტარმა სთხოვა პატრიარქს გაენთავისულებია ბერები სასჯელისაგან და მართლაც პატრიარქმა გაუგონა ნეტარს და განათავისუფლა ბერები დასჯისგან. ამ პირებმა ენების მაგიერ ღიდი სარგებლობა მოუტანეს ქართველ ბერებს, რომელნიც ამ დღიდან ამაღლდნენ როგორც

პატრიარქის, ისე ანტიოხიის ყველა საპატრიო პირთა თვალში; ამ დღიდან პატრიარქმა დაამტკიცა ქართულთ ბერები სიონის უდაბნოში და დიდის პატრივით განსტუმრა ნეტარი გიორგი, რომელსაც გამოთხოვების დროს უთხრა: «წარვედ, მამაო, მშვიდობით, ეხლა მე თვით ვიხილე და დავრწმუნდი, რომ თქვენ კეთილ მოაწმუნებ ხართ და თქვენ კანონის წინააღმდეგი არაფერი გაქვთ». ნეტარი გამოეთხოვა პატრიარქს და სიხარულით გაემგზავრა შავს მთაზე.

ამის შემდეგ ქართველებს კიდევ დასწამეს ცილი: ისევე ის ბერები მივიდნენ პატრიარქთან და მოახსენეს: წმიდაო მეუფეო, ქართველების ბევრი ტაძრები და მათი საღმრთო მასწავლებელნი არ ექვემდებარებიან არც ერთი პატრიარქის უფლებას; ყოველივე თავის საეკლესიო საქმეებს თვითონვე განაგებენ აღმოსავლეთის პატრიარქების დაუკითხავად; თვითონ ისინი აყენებენ ქათალიკოს (პატრიარქს) და ეპისკოპოსებს; ეს ეკლესიის კანონების წინააღმდეგია. არც ერთი ათ-თორმეტ მოციქულთაგანი არ ყოფილა მათში და არც ეკლესია დაუარსებია; ამის გამო ისინი უნდა დაუმორჩილოთ ჩვენს ანტიოქიის წმ. მოციქულის ეპიტრეს ტახტს, როგორც ეს უწინაც იყო, ე. ი. უწინ ქართველები ჩვენი ტახტის გამგეობაში იყვნენ. ეინაიდან ქართველები ცოტანი არიან და საქართველოც მოსაზღვრეა ჩვენი საპატრიარქოისა, მათ უნდა აკურთხონ თავისი ქათალიკოსი, რათა იქნეს მწყობრი და ერთი მწყობრი».

პატრიარქმა მოისმინა ყოველივე ესეები, მაშინვე მოუწოდა თავის მახლობელ პირებს და მათთან ერთად არჩია ხსენებული კითხვა. შემდეგ პატრიარქმა ხელახლად მოუწოდა ნეტარს გიორგის და საუბრის დროს სიფრთხილით ჩამოუგდო მას ლაპარაკი ზემოთ მოხსენებულ საკითხზე და, სხვათა შორის, უთხრა მ. გიორგის: «ნეტარო მამაო, თუმცა შენ ქართულთაგანი ხარ, მაგრამ განათლებით და საღმრთო კერძოლის ცოდნით არაფერში ჩვენ არ ჩამოგვიადგები; რიგია, რომ თქვენი ეკლესია და თქვენი სულიერნი მწყობრნი ჩვენს ეკლესიას ემორჩილებოდნენ.—და ეს არის რასთვის არის საჭირო: ეინაიდან თქვენი ქვეყანა მოსაზღვრეა ჩვენი ქვეყნისა, და რადგან იგი დასაწყისში, შემდეგ მისა, როდესაც მასში მართლ—მადიდებლობა იქადაგა წმ. ნინამ, ანტიოქიის პატრიარქის უწყებაში იმყოფება, საჭიროა ისევე ძველი წესი იქნეს აღდგენილი. ამის სისრულეში მოყვანა მხოლოდ

შენით შეიძლება. თუ კი შენ მისწერ შენს მეფეს, იგიც შენის პატრივით ცემისა გამო ყოველივეს აღასრულებს, რისაც აღსრულებაც საჭიროა, ხოლო თუ ის წინააღმდეგობას დაიწყებს, მაშინ მივსწერ სხვა პატრიარქებს თქვენი მეფის და ხალხის გულგუცხობას.

ნეტარმა მარჩილად მიუგო პატრიარქს: «უუწმიდესო მეუფეო! მე როგორ შემიძლია ამისთანა დიდი საქმის დაუბრკოლებლათ შესრულება? პირველად უბრძანეთ მოიტანონ წიგნი, რომელშიაც აღწერილია მოკზაურობა და მოღვაწეობა წმ. მოციქულის ანდრიასი, იქიდან მე თქვენ მოგცემთ პატრივ სადებ პასუხს, რომ ჩვენი ეკლესია დაფუძნებულია წმ. მოციქულისაგან.

(შემდეგი იქნება).

საეკლესიო კითხვების განმარტება.

მ. რედაქტორო!

ჩვენი მრველი შესდგება 260 კომპლასკან. ეკლესიის არის ორშტატანის და ორი მღვდელა ერთ. ამ სამრველოში არის ერთა ზედ-მიწერილი ეკლესიას, რომელიც სამი ეკლესია შორის შტატის ეკლესიას. ამ ზედ-მიწერილ ეკლესიას ჰყავს თავისი საკუთარი მრველი. დადათ დაბრკოლებულა ერთ, განაიდან მარტო ერთს ეკლესიას სახელზედ გვაქვს დათრება. შეიძლება თუ არა, რომ ზედ-მიწერილი ეკლესიასათვის მოკითხოვთ ცალკე დათრება და ორივე მღვდელს ზედ-მიწერილ და შტატის ეკლესიასზედ ვაქონით ცალკე დათრება და ცალკე განაწილეთ ისინი? ზოგიერთები ამბობენ, რომ ზედ-მიწერილი ეკლესიასათვის მერვე დათრების გამოწერა არ შეიძლება. მართალია ეს თუ არა?

მღვ. დ. რედაქტორი.

ვაცნობებთ პატრივულს მამა ოდიშარის, რომ ამისთანა თხოვნის აღსრულება შესაძლებელიც არის და კონტრას აღვიღად შეუძლია ამ თხოვნის აღსრულება, თუ კი აღვიღობთ ბლალარინი მოათხოვს ცალკე საეკლესიო დათრებას ზედ-მიწერილი ეკლესიისათვის. წლის ვათავების შემდეგ ერთად უნდა მივიკნძოთ შუატის და ზედ-მიწერილის ეკლესიის დათრები და წარადგინოთ კონტრასში. ჩვენ ძლიერ გვიკვირს, რომ ზოგიერთ ბლალარინები ამას შეუძლებელ საქმეთ რაცხვენ, როდესაც ასე აღვილი შესასრულებელია.

რედაქტორი.

დამზღვევის საზოგადოება

„ნიკორი“

(დ უ ზ ა)

უმაღლესად დამტკიცებულია 1872 წელს.

რომელსაც ძირითადი თანხა 2,500,000 მან. აქვს გარდა სათადარიგო ფულისა.

დაზღვევა სხსლისაგან.

მიიღება ყოველნაირი მოძრავისა და უძრავის ქონების დაზღვევა ცეცხლისაგან აგრეთვე ზღვით-მდინარით და ხმელეთით წასალ-წამოსალების საქონლისა.

დაზღვევა სიცოცხლისა.

ამით აცხადებს, რომ მის მიერ მიღება დაზღვევა სიცოცხლისა განსაკუთრებითი სასარგებლო პირობებით იმ შემთხვევისათვის როცა შრომა აღარ შეეძლებათ.

მაგალითი: სამა, 30 წლისა, დაბადებიდან ახლ-ეგვებს შეიღის სასარგებლოდ თანხას 10,000 მან., იმ პირობით, რომ ეს ფული 21 წლის შემდეგ გადაიხადოს. ყოველ ოთხის თვის შემდეგ ამ დაზღვევისათვის ის ხბის 154 მან. იმ შემთხვევაში კი, თუ მამა ადრე მოკვდება, თუნდ დაზღვევის პირველ წელშივე, დანარჩენ შესატან ფულის გარდახდა შეუენებულ იქნება, ყმაწვილს 20 წლის განმავლობაში მიეცემა წლიურად 500 მ. და დანიშნულ ვადის გასვლის შემდეგ-კი თვით დაზღვეული თანხაც—10,000 მ.

წერილობითი განცხადებანი დაზღვევისა მიიღებინ და ყოველგვარ საქარა ცნობათა შეტყობა შეიძლება მოსკოვში არსებულს მმართველობაში, კავკასის ოლქის სამმართველოში ტფალისში (ველიამინოვის ქუჩაზედ № 2) და იმპერია ყველა ქალაქების საავტორობაში.

საზოგადოებისათვის საადგილოდ დაზღვევა შეიძლება კუკიაშიც, სასაპართლოს მე-3 განყოფილების გვერდით, სახლი ალელოვისა, თეოდორე ალექსანდრეს ძის ივანოვის სადგომში. 5

მიიღება ხელის-მოწერა 1895 წლისათვის კვირეულ ბამოცამათა ქართულს

„მწუემს“-ზე

რუსულ «ПАСТЫРЬ»-ზე

ფასი ქურნალისა:

12 თვით «მწუემსი» 5 მ. 6 თვით «მწუემსი» 3 მ.
— „ორივე გამოცემა 6 „ — „ორივე გამოცემა 4 „
— „რუსული „ 3 მ. — „რუსული „ 2 მ.

სოფლის მასწავლებელთ და ღარიბთ გახეთები დაეთმობათ მთელის წლია სამ მანეთად.

რედაქციას აქვს კანტორები: ქუთაისში და სოფლის სახლებში და ვეარაღაში რედაქტორის საკუთარ სახლებში.

მაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება როცა ვეარაღაში, აგრეთვე ქუთაისშიაც.

ზარემ მცხოვრებთა ქურნალის დაბარება შეუძლება ამ ადრესით: Вь Квирилы, вь редакцию газет и журналов „МЦКЕМСИ“ и «ПАСТЫРЬ». 1895 წლის „მწუემსი“-ს

ხელის მომწერლებს საჩუქრათ დაურთ

შოთას

მოზრდილი მხატვრობა

შოთას სურათს იანვრიდან მიიღებენ ხელის მო

შინაპარსი. აფინაფაღურა განყოფილება უმაღლესი დილოები.—განჩინება უკმ სინოდისა სასულიერო პირთა დადილოებზე.

სალიტერატურა განყოფილება: ქუთაისის ლიერო სემინარიის შენახვისა და შენობის აგებისა გამო „მწუემსის“ კორესპონდენცია ზუგდიდის მაზრიდან.—როი მასალა.—შესანიშნავი ხელნაწერი.—რუსეთის ცხოვრება ახალი ამბები და შენიშვნები.

საჭეფა კათხეების განმარტება. განცხადება.